

DOKUMENTACJA GEOLOGICZNA, JAKO ŹRÓDŁO INFORMACJI GEOLOGICZNEJ STANOWIĄCEJ PRZEDMIOT WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

GEOLOGICAL DOCUMENTATION AS A SOURCE OF GEOLOGICAL INFORMATION BEING A SUBJECT TO INTELLECTUAL PROPERTIES RIGHTS

Jan A. Stefanowicz, Anna Polak, Mateusz Rojek - Kancelaria JURIS Sp. z o.o., Warszawa

Artykuł jest poświęcony przedstawieniu relacji pomiędzy informacją geologiczną, jako prawem majątkowym podmiotowym przysługującym Skarbowi Państwa, a formami, kategoriami jej utrwaleni w postaci dokumentów i dokumentacji geologicznych. Artykuł zawiera przedstawienie od strony prawnej zakresu danych geologicznych, ich przetworzeń, interpretacji, jako elementów informacji geologicznej utrwalonych w dokumentach i dokumentacjach geologicznych. Jest również podjęciem próby wypracowania metody identyfikacji innych praw majątkowych podmiotów z tytułu własności intelektualnej im przysługującej do utworów, które mogą być utrwalone w tych dokumentach i dokumentacjach.

Słowa kluczowe: *informacja geologiczna, dokumentacja geologiczna, dane geologiczne, przetworzenia danych geologicznych, interpretacja danych geologicznych*

This paper focuses on presenting relationship occurring between geological information as a property right owned by State Treasury and the forms, categories of its consolidation in a form of documents and geological documentations. This paper also presents from a legal point of view the range of geological data, geological data processing and its interpretation as the elements of geological information consolidated in documents and geological documentation. It is also an attempt to find methodology suitable to identify other property rights owned by entities in terms of intellectual property rights assigned to their works, which can be consolidated in these documents and documentations.

Key words: *geological information, geological documentation, geological data, geological data processing, interpretation of geological data*

Wstęp

Dokumentacji geologicznej stanowi utwór o ustalonej treści, którego część, niekiedy istotna, może stanowić przedmiot własności intelektualnej. Jest to zatem, z jednej strony określony dokument, sformatowany (sformatowany) według przypisanych reguł, a z drugiej strony utrwalenie informacji, poczynając od wyjściowych danych geologicznych, po ich przetworzenia i interpretacje, stanowiące w większości opracowania wyników badań. Interdyscyplinarne spojrzenie na dokumentację geologiczną i utrwaloną w nich informację geologiczną jako zbiór danych, ich przetworzeń i interpretacji, ujawnia wiele aspektów, relacji i form utrwalenia informacji stanowiących także wartość (dobro) niematerialnego przedmiotu prawa majątkowego, a więc mienia, jako aktywa w ujęciu prawnofinansowym.

Nie ma, co prawda wprost legalnej definicji dokumentacji geologicznej, jednak taką definicję można wyprowadzić dziś z art. 88 ust. 1 pgg i jest ona spójna z definicją przyjętą w nauce geologii. Tak więc, dokumentacja geologiczna to przedstawienie (utrwalenie) wyników prac geologicznych wraz z

interpretacją, określeniem stopnia osiągnięcia zamierzonego celu i z uzasadnieniem¹. Aby odkodować formę i przedmiot tego przedstawienia, trzeba tu sięgnąć do „słowniczka” pgg oraz przepisów definiujących poszczególne rodzaje dokumentacji oraz te przywołane przepisem „wyniki” prac geologicznych.

Po pierwsze, pojęcie „wyniki” prac geologicznych są przedmiotowo istotnym elementem definicji danych geologicznych. W art. 6 ust. 1 pkt 1) pgg stanowi się, że danymi geologicznymi są wyniki bezpośrednich obserwacji i pomiarów uzyskanych w toku prowadzenia prac geologicznych, czyli a contrario te wyniki prac, to dane geologiczne. Następnie dla zdefiniowania wyników przedmiotowo, trzeba sięgnąć do pojęcia „prace geologiczne”. I tak, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 8) pgg pracą geologiczną jest projektowanie i wykonywanie badań oraz innych czynności w celu ustalenia budowy geologicznej kraju, a w szczególności poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin, wód podziemnych oraz kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla, określenia warunków hydrogeologicznych,

¹ A. Lipiński, R. Mikosz Ustawa Prawo geologiczne i górnicze - Komentarz, Warszawa 2003, Wyd. 2 zm., stan prawny na dzień 30 maja 2003

geologiczno-inżynierskich, a także sporządzanie map i dokumentacji geologicznych oraz projektowanie i wykonywanie badań na potrzeby wykorzystania ciepła Ziemi lub korzystania z wód podziemnych. Tak więc, danymi geologicznymi są, co najmniej wyniki z tych przywołanych przepisem czynności, z tym, że katalog ten nie jest zamknięty². Jednocześnie dane geologiczne są podstawą informacji geologicznej, gdyż zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 pgg informacją geologiczną są dane i próbki geologiczne wraz z wynikami ich przetworzenia i interpretacji, w szczególności przedstawione w dokumentacjach geologicznych oraz zapisane na informatycznych nośnikach danych.

Dlatego też, przyjmuje się, że dokumentacja geologiczna to sposób przedstawienia danych geologicznych, ich przetworzeń i interpretacji, a więc informacji geologicznej.³

Rozpoznając możliwe postaci utrwalenia danych, informacji geologicznej, trzeba zadać pytanie czy informacją geologiczną są tylko informacje utrwalone w przepisanych formach dokumentacji geologicznych, czyli czy informacją geologiczną będzie także informacja utrwalona w innych dokumentach, w formach nieprzepisanych prawem?

Trzeba tu najpierw przywołać treść art. 88 ust. 2 pgg i art. 92 pgg, które rozróżniają i identyfikują (formatują) rodzaje dokumentacji geologicznych i tak ust. 2 art. 88 stanowi, że dokumentację geologiczną stanowią następujące rodzaje dokumentacji: 1) geologiczna złoża kopaliny, 2) hydrogeologiczna, 3) geologiczno-inżynierska, 4) inne niż określone w pkt 1-3, a art. 92 z kolei wskazuje, że te inne sporządza się w przypadku:

- 1) wykonywania prac geologicznych niekończących się udokumentowaniem zasobów złoża kopaliny lub zasobów wód podziemnych;
- 2) wykonania otworu wiertniczego w celu rozpoznania budowy głębokiego podłoża, niezwiązanego z dokumentowaniem złóż kopaliny;
- 3) wykonywania prac geologicznych w celu wykorzystania ciepła Ziemi;
- 4) likwidacji otworu wiertniczego.

Konieczne jest też przywołanie tu przykładowo dyrektyw z art. 89, 90 i 91 pgg. I tak, ust. 1 art. 89 pgg wskazuje, że dokumentację geologiczną złoża kopaliny sporządza się w celu określenia jego granic, zasobów geologicznych, warunków występowania oraz określenia możliwości wydobycia kopaliny ze złoża.

Natomiast ust. 1 art. 90 pgg wskazuje, iż dokumentację hydrogeologiczną sporządza się w celu ustalenia zasobów oraz właściwości wód podziemnych i określenia warunków hydrogeologicznych związanych z zamierzoną działalnością.

Z kolei ust. 1 art. 91 pgg definiuje, że dokumentację geologiczno-inżynierską sporządza się w celu określenia warunków geologiczno-inżynierskich na potrzeby zagospodarowania przestrzennego, posadawiania obiektów budowlanych, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji lub podziemnego składowania odpadów, składowania odpadów na powierzchni, podziemnego składowania dwutlenku węgla.

W każdym z powołanych przypadków dokumentacje te mają m.in. określać budowę geologiczną, warunki geologiczno-inżynierskie i hydrogeologiczne, podłoża budowlanego lub

określonej przestrzeni (pkt 1 z ust.2 art. 91 pgg), przydatność badanego terenu do realizacji zamierzonych przedsięwzięć, prognozę zmian w środowisku, które mogą powstać na skutek realizacji, funkcjonowania oraz likwidacji zamierzonych przedsięwzięć - jeżeli nie istnieje obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko zgodnie z odrębnymi przepisami (w ust. 2 ww. art. 91 pgg), rodzaj, ilość i jakość kopaliny, w tym przez przedstawienie informacji dotyczących kopaliny towarzyszących i współwystępujących użytecznych pierwiastków śladowych oraz występujących w złożu substancji szkodliwych dla środowiska, położenie złoża, jego budowę geologiczną, formę i granice (pkt 1 i 2 z ust. 2 art. 89 pgg), budowę geologiczną i warunki hydrogeologiczne badanego obszaru, warunki występowania wód podziemnych, w tym charakterystykę warstw wodonośnych określonego poziomu, informacje przedstawiające skład chemiczny, cechy fizyczne oraz inne właściwości wód (pkt 1) 2), 3) z ust. 2 art. 90 pgg).

Należy przyjąć, z punktu widzenia przepisów prawa, iż dokumentacje powyżej wskazane to te i tylko te, które są dokumentacjami geologicznymi, gdyż ustawa wprowadza tu katalog zamknięty. Następnie trzeba wywieść, że zawsze każda z dokumentacji geologicznych, każdy z jej rodzajów stanowi, co do zasady formę utrwalenia informacji geologicznej⁴.

Formatowanie tych dokumentacji, czyli przepisanie ich układu i treści następuje poprzez przepisy wykonawcze z tzw. upoważnienia ustawowego zawartego w art. 97 pgg, które stanowi, że minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania dotyczące tych ww. dokumentacji, w tym wzory druków, zestawień i kart dołączanych do dokumentacji.

Wydając to rozporządzenie, minister właściwy do spraw środowiska ma się kierować potrzebą zapewnienia dokumentacjom geologicznym odpowiedniej formy, w tym umożliwiającej gromadzenie i przetwarzanie w postaci dokumentu elektronicznego, należytego przedstawienia przez te dokumentacje budowy geologicznej, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony złóż kopaliny, wód podziemnych oraz pozostałych elementów środowiska, a ponadto, uzależni szczegółowe wymagania od stanu skupienia kopaliny, rozmiarów działalności, a także od kategorii rozpoznania złoża i granicznych wartości parametrów definiujących złoża (ust. 2 art. 97 pgg).

Upoważnienie do określania szczegółowych wymagań, wzorów, druków, zestawień oznacza formatowanie poszczególnych dokumentacji. Nie oznacza jednak, że są to jedyne postaci dokumentów, które mogą służyć utrwaleniu danych geologicznych, czy przetworzeń lub interpretacji danych.

Tu można przykładowo wskazać z jednej strony na pierwotne utrwalenie danych w formie zapisów elektronicznych (cyfrowych, magnetycznych) jak i wydruki bezpośrednio z urządzeń pomiarowych, a z drugiej na różnego rodzaju postaci interpretacji w koreferatach, analizach, recenzjach itp.

Dokumenty zapisu danych i ich przetworzeń, jako przedmiot prawa autorskiego

W definicji informacji geologicznej zawartej w przepisach

² H. Schwarz Prawo geologiczne i górnictwo Komentarz, Wrocław 2012, TOM I, str. 76

³ Jan A. Stefanowicz „Aktywa geologiczno-górnictwa Skarbu Państwa”, Biuletyn Państwowego Instytutu Geologicznego nr 439/1 (2010), str. 219–228

⁴ A. Lipiński, R. Mikosz Ustawa Prawo geologiczne i górnictwo – Komentarz (...) patrz też: J. Stefanowicz, Informacja geologiczna w nowym prawie geologicznym i górnictwie, [w:] Biuletyn Państwowego Instytutu Geologicznego PIB nr 448/2, 2012, str. 259-264

prawa geologicznego i górnictwa dokonano istotnego rozszerzenia i wyraźnego rozdziału zakresu informacji geologicznej pomiędzy danymi geologicznymi od części przetworzeń z ich wynikami i od interpretacji, które bez wątpienia stanowią mogą także przedmiot prawa autorskiego w myśl art. 1 ust. 1 Ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. 1994 Nr 24 poz. 83) - Przedmiotem prawa autorskiego jest, bowiem każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze (utwór), ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia.

W związku z powyższym należy przyjąć, że informacja geologiczna jest swoistym przykładem wiedzy, w tym przypadku dotyczącej budowy geologicznej części skorupy ziemskiej. Informacja, jako taka nie jest zatem rzeczą ani prawem w rozumieniu przepisów prawa cywilnego, ze względu na przedmiot podlega zakwalifikowaniu jako dobro (dobra) stanowiące wartość niematerialną, a przysługujące do niej prawo jako prawo do dobra niematerialnego.⁵

Źródłem wiedzy, która jest potrzebna do „wytworzenia” informacji geologicznej dla sporządzania dokumentacji geologicznej mogą być w szczególności próbki z powierzchni ziemi, rdzenie wiertnicze i z nich pobierane próbki geologiczne, dane pomiarów geofizyki, profile otworów wiertniczych, profile wyrobisk górniczych, zdjęcie sejsmiczne, mapy, przekroje geologiczne, zestawienia statystyczne, interpretacje danych i informacji podstawowych i przetworzonych.

Wynik poddania danych analizie i ich opracowania może wypełnić przesłanki uznania danego rezultatu działalności za utwór. Autorskie prawa osobiste w związku z zastosowaniem takiego reżimu prawnego świadczyłyby o tym, że są to prawa niezbywalne i nieograniczone czasowo współistniejące zawsze z prawem Skarbu Państwa do informacji geologicznej. Natomiast prawa majątkowe własności intelektualnej podlegają obrotowi i mogą przysługiwać zarówno Skarbowi Państwa jak i innym podmiotom.

Dane, które zostały poddane twórczemu opracowaniu, spełniają przesłanki utworu zbiorowego, z uwagi na to, że prawa te mogą przysługiwać twórcom łącznie albo rozłącznie w poszczególnych częściach dokumentacji geologicznej mającej samodzielne znaczenie.

Praktyka posługiwania się tą szczególną wiedzą, jej różnymi utrwaleniami i postaciami jest jednak ograniczona i niejasna. To, komu przysługuje prawo do informacji i w jakim zakresie, jest skomplikowane z uwagi na złożony charakter tak jej przedmiotu, jak i treści, czyli form utrważeń w dokumentacjach, a także, co do różnych źródeł prawa do niej. Informacja geologiczna obejmuje zarówno dane jak również wyniki ich przetworzenia z interpretacjami, może podlegać utrwaleniu czy zwielokrotnieniu na różnych nośnikach, za pomocą różnych sposobów, w różnych dokumentach, łącznie składających się na całość danej informacji geologicznej złoża kopaliny utrwalonej w jego dokumentacji. Wobec powyższego składowe tej informacji, jak i części dokumentacji z racji zróżnicowania prawa do nich mogą przysługiwać wielu podmiotom. Gdy informacja jest wynikiem przetworzenia, jak również interpretacji – stanowić może przejaw odrębnych działalności twórczych o indywidualnym charakterze – co prowadzi do powstania

wtórnych utworów i stosowania regulacji dotyczących praw zależnych (przetworzeń, opracowań).

Istotne znaczenie ma tu także prawo do korzystania z informacji geologicznej. Prawo geologiczne i górnicze w art. 15 ust. 1 i 3 pgg w zw. z art. 99 ust. 3 pgg przyznaje bezpośrednio użytkownikowi, który rozpoznał złożę z wymaganą dokładnością, wyłączne prawo do korzystania z informacji geologicznej o charakterze bezwzględny, a więc niewzruszalny. Korzystający może realizować wynikające z nich uprawnienia i rozporządzać nimi skutecznie w granicach własnego prawa, wobec lub na rzecz wszystkich bez zgody Skarbu Państwa i z wyłączeniem możliwości pozbawienia go tych praw przez Skarb Państwa. Jednak ta treść prawa do korzystania z informacji geologicznej Skarbu Państwa nie może się sprzeciwiać odrębnym prawom własności intelektualnej oraz wynikającym z prawa zobowiązań.

Jeżeli przykładowo dzierżawca (przy zastosowaniu przepisów o poddzierżawie) wytworzy na swój koszt informację geologiczną pod swoim imieniem lub wspólnie z użytkownikiem górniczym (wyzierżawiającym), to ma prawo do korzystania z informacji geologicznej na podstawie art. 99 ust. 2 i 3 pgg w takim zakresie przedmiotowym, w jakim jest ona jego pożytkiem z dzierżawy w myśl przepisów kodeksu cywilnego, a Skarb Państwa udzielił zgody na współużytkowanie (dzierżawę). Jednocześnie jest samodzielnym „właścicielem” majątkowych praw autorskich lub technologii, które wytworzył w obszarze własności intelektualnej utrwalonej w dokumentacjach geologicznych.

Już projektowanie prac, w tym robót jest także, samo w sobie pracą geologiczną, a przetworzenia i interpretacje zawarte w projekcie stanowią informację geologiczną, z której nowe dane geologiczne przysługują Skarbowi Państwa. Natomiast gdyby na tym etapie powstały utwory własności intelektualnej, to będą przedmiotem praw majątkowych należących do ich autorów lub tych, którzy zlecali i finansowali prace, na których autorzy te prawa przenieśli.

W trakcie przygotowywania projektu eksploracyjnego dochodzi do wytworzenia informacji geologicznej i może powstać utwór własności intelektualnej. W trakcie formułowania projektu wstępnego, rozpoznawania warunków, możliwości i prawdopodobieństwa rozpoznania złoża w satysfakcjonującym stopniu, wykonuje się przetworzenia danych (np. reprocessing danych sejsmicznych), które są kontynuowane później już na podstawie koncesji w pierwszym etapie prac geologicznych, gdy następuje także pozyskiwanie próbek archiwalnych i ich badanie na podstawie umów ze SP o odpłatne korzystanie z informacji geologicznej.

Te wszystkie prace mają za przedmiot już pozyskane dane, ich przetworzenia i interpretacje często opracowane lub sfinansowane przez innych inwestorów. W takiej sytuacji trzeba zawsze nabywać prawa do korzystania z tych nowych danych z przetworzeń i interpretacji, poza czystymi danymi (surowymi), które udostępnia na etapie eksploracji nieodpłatnie SP.

W pewnej części przetworzenia i interpretacje mogą być przedmiotem własności intelektualnej, której prawa majątkowe nie przeszły na SP lub nie powstały konstytucyjnie lub pierwotnie na jego rzecz (jak np. różne badania własne PIG finansowane ze środków budżetu lub NFOŚiGW, bądź instytucji wykonujących te badania ze środków publicznych na rzecz SP – MŚ, MG, WUG). Prawa te, jako własności intelektualnej pozostają przy tych, którzy stworzyli utwory lub nabyli prawa

⁵ A. Polak, Cywilnoprawna charakterystyka prawa do informacji geologicznej, [w:] Zeszyty Naukowe Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk, str. 167

majątkowe translatywnie.

Dopiero na etapie prowadzenia własnych badań, w tym dokonywania twórczych przetworzeń, interpretacji, recenzji, samodzielnie lub posługując się wyspecjalizowanymi usługodawcami lub jednostkami badawczymi, naukowymi, wytwarzamy także własne utwory, czyli przedmioty praw własności przemysłowej lub autorskiej, do których prawa nie przechodzą na SP (poza danymi nieprzetworzonymi).

Powstające już w pierwszym etapie dokumenty i dokumentacje zawierają, więc dane i informacje geologiczne, do których obok SP prawa majątkowe mogą przysługiwać przysługują różnym podmiotom i zostały wytworzone przez innych autorów i podmioty gospodarcze lub badawczo - naukowe.

Przetwarzania - Interpretacje danych i ich przetworzeń

Przetworzenie danych pochodzących z badań geologicznych, a prawo własności przemysłowej

Powyżej przedstawiono zagadnienia form i charakteru informacji geologicznej i jej utrwał w postaci dokumentacji celem przejścia do jednego z trudniejszych zagadnień, którym jest pojęcie „przetworzenia” wraz z jego wynikami i ich utrwał. Podobnie jak to ma miejsce w innych przypadkach, tutaj również w art. 6 ust. 1 pkt 2 pgg Ustawodawca wyłącznie wskazał taką czynność nie tłumacząc, jak należy rozumieć ustawowy zwrot, który z teoretycznego i praktycznego punktu widzenia jest bardzo istotny. Tak, jak co do danych geologicznych można nie mieć wątpliwości, że są to wyniki pomiarów, badań, jak to wyżej omówiono, a interpretacje to już swoiste utwory o charakterze autorskim, tak przetworzenia to znacznie bardziej złożone zagadnienie.

Użycie przez ustawodawcę takiego sformułowania bez jego zdefiniowania prowadzi do trudności pokazania granicy pomiędzy danymi geologicznymi, przetworzeniem wraz z jego wynikami, a dalej interpretacją.

W związku z powyższym należy zacząć od dokonania wykładni słowa – „przetworzenie”. Według Słownika Języka Polskiego⁶ za przetworzenie – uważa się w szczególności twórcze przekształcenie, zmianę czegoś, nadanie innego kształtu (wyglądu), opracowanie zebranych danych, informacji itp.

Utworem w świetle art. 74 prawa autorskiego będzie forma wyrażenia programu komputerowego i to ona będzie chroniona zarówno prawami osobistymi, jak i majątkowymi autorskimi. Dlatego też czołowe laboratoria, instytuty opracowujące, przetwarzające interpretujące dane geologiczne, w tym te pierwotne dane źródłowe z urządzeń pomiarowych, chronią przez zastrzeganie praw i licencjonowanie, tak same technologie i formaty przetwarzania danych, jak i prezentacji wyników opracowane w formie programów komputerowych. Trzeba przy tym wskazać, iż ochrona przyznana bazom danych, spełniających cechy utworu podlegającego prawu autorskiemu, nie obejmuje programów komputerowych używanych do sporządzenia lub obsługi baz danych dostępnych przy pomocy środków elektronicznych. Natomiast zarówno przy wypracowywaniu technologii przetwarzania danych, jak i tworzeniu programów komputerowych oraz sporządzania dokumentów i dokumentacji stanowiących przetworzenia lub opracowania innych dokumentów i dokumentacji, trzeba pamiętać o tym, że opracowanie cudzego utworu w szczególności przeróbka, czy

adaptacja może być przedmiotem odrębnego prawa autorskiego jedynie bez uszczerbku dla prawa do utworu pierwotnego. Jakiegokolwiek rozporządzenie i korzystanie z opracowania zależy od zezwolenia twórcy utworu pierwotnego chyba, że autorskie prawa majątkowe do utworu pierwotnego wygasły.

Ma to pełne odniesienie do różnych interpretacji i opracowań przetworzonych i skomentowanych autorsko danych geologicznych, przy których czerpie się z dorobku, idei, koncepcji zawartych w różnych utworach badawczych, naukowych, recenzjach, czy analizach poprzedzających, stanowiących część lub mających za podstawę dokumentacje geologiczne..

Zgodnie z art. 34 prawa autorskiego można korzystać z utworów zarówno pierwotnych, jak i zależnych w granicach dozwolonego użytku pod warunkiem wymienienia twórcy i źródła. Tak, więc instytucje naukowe, uczelnie, mogą w celach dydaktycznych lub prowadzenia badań korzystać z opublikowanych utworów i sporządzać opracowania lub egzemplarze fragmentów opublikowanego utworu oraz przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość „urywki”, o ile dane utwory już rozpowszechniono (udostępniono publicznie). Dotyczy to wszystkich dokumentów i dokumentacji zawierających informacje geologiczną wraz z autorskimi opracowaniami, recenzjami z zastrzeżeniem, iż nie sprzeciwia się to objęciu tajemnicą przemysłową, przedsiębiorcy, zastrzeżeniu, jako informacji niejawnej lub poufnością w ramach tajemnicy handlowej.

W sytuacji, gdy informacja wynika z przetwarzania danych można założyć, że dokonanie przetworzenia możliwe jest na dwa sposoby. Pierwszym z nich jest korzystanie z cudzej wiedzy; (technologii, opracowań), którego podstawą jest posiadanie gotowej metody (licencja) bądź sposobu doboru metody weryfikacji danych geologicznych dostarczanych przez przedsiębiorcę podmiotowi zewnętrznemu, który zajmuje się świadczeniem usług z zakresu cyfrowego przetworzenia danych, (np.: sejsmicznych) lub skorzystanie z takiej opracowanej indywidualnie dla badania wiedzy (technologii) tego podmiotu.

Drugi możliwy sposób jest związany najpierw z opracowaniem własnego sposobu / własnej metody na dokonanie przetworzenia, (co do formy, agregacji, segregacji) danych geologicznych pochodzących z własnych bezpośrednich obserwacji i pomiarów uzyskanych w toku prowadzenia prac geologicznych, a dalej ich wyników i dalszego samodzielnego przetwarzania (technologia przetwarzania, jako know how) oraz ustalania wniosków – hierarchia wartości (aksjologiczne).

Wkład twórczy geologa na etapie przetwarzania surowych danych ma różne formy i łączy się czasami także z pracą twórczą innych osób, specjalistów w innych dziedzinach jak np. programisty, statystyka, czy fizyka. Otóż inwencja geologa z uwagi na jemu znany cel przetworzenia danych i ich prezentacji zrozumiałej, czytelnej dla wykazania określonych np. warunków górotworu, budowy, składu chemicznego itp. może być tylko wkładem w sposoby agregacji i wybór postaci przedstawień, będąc niejako „rzemieślniczą” pracą, ale może także, korzystając z wiedzy geologicznej, intuicji i doświadczenia w sposób twórczy, proponować taką technologię przetworzenia i prezentacji danych, która sama w sobie przyniesie nowe wartości, a nie tylko ilościowe zmiany. Wówczas mamy do czynienia już z wejściem w obszar własności intelektualnej związanej z wytworzeniem metody przetworzenia danych najczęściej połączoną z metodą ich prezentacji, która może i powinna być rozpatrywana w świetle ewentualnego przedmiotu własności przemysłowej. Tak, więc w obszarze przetworzeń mamy do czy-

⁶ <http://sjp.pwn.pl/szukaj/przetwarzanie>

nienia po pierwsze, z prostymi przetworzeniami w rozumieniu rachunkowym, ilościowym, różnymi agregacjami i segregacjami danych i sposobami ich prezentacji, jak również z dalej idącą formą i sposobem przetworzeń, w których tkwi wkład twórczy. W jej wyniku powstają wówczas metody stanowiące technologie przetwarzania, często połączone z jednoczesnym wypracowaniem programu, algorytmu przetwarzania, sposobu prezentacji, zastosowania czasami określonych od strony technicznej dostosowanych twórczo urządzeń do przetwarzania i analizy danych, które stanowią przedmiot własności intelektualnej chociaż, do którego czasami nie można zastosować praw ochronnych czy nawet patentu.

Różne technologie przetwarzania, w tym komputerowe, skłaniają do poszukania i zweryfikowania możliwości udzielenia na te rozwiązania i ich wyniki prawa wyłącznego – otrzymania w drodze decyzji administracyjnej w formie np. patentu na wynalazek. Dzięki takiemu podejściu moglibyśmy przyjąć za właściwe zastosowanie art. 64 ust. 1 prawa własności przemysłowej (p.w.p.), że patent na wynalazek dotyczący sposobu wytwarzania obejmuje także wytwory uzyskane bezpośrednio tym sposobem. Zatem należy poddać ocenie w pierwszej kolejności, czy metoda przetworzenia danych pochodzących z prac geologicznych i ich wyniki mogą być objęte prawem wyłącznym własności przemysłowej, a dalej patentem i tym samym wyniki przetwarzania licencjonować.

W ustawie prawo własności przemysłowej „wynalazek” jest pojęciem pierwotnym, niedefiniowanym. Występujące różnice w rozumieniu tego pojęcia skłaniają sądy do podejmowania prób jego zdefiniowania. Na przykład według orzeczenia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (sygn. akt WSA 6 II SA 3937/02 oraz VI SA/Wa 1163/05): „wynalazkiem jest rozwiązanie problemu przy posłużeniu się zdatnymi do opanowania siłami przyrody dla osiągnięcia przyczynowo przewidywalnego rezultatu leżącego poza sferą intelektualnego oddziaływania człowieka”.

Za wynalazki, w rozumieniu art. 24 p.w.p., nie uważa się w szczególności: 1) odkryć, teorii naukowych i metod matematycznych; 2) wytworów o charakterze jedynie estetycznym; 3) planów, zasad i metod dotyczących działalności umysłowej lub gospodarczej oraz gier; 4) wytworów, których niemożliwość wykorzystania może być wykazana w świetle powszechnie przyjętych i uznanych zasad nauki; 5) programów do maszyn cyfrowych; 6) przedstawienia informacji. Tak więc niewątpliwie odkrycie po pierwsze nowego typu mineralizacji (minerałów) i po drugie jego złoża nie może być „patentowane” oraz same sposoby przedstawienia danych i informacji geologicznych również. W związku z powyższym należy zawsze poddawać analizie przede wszystkim oryginalność metody przetworzenia danych pochodzących z prac geologicznych.

Wysoko ryzykowne wydaje się być stwierdzenie, że co do zasady sama metoda przetworzenia danych geologicznych może zostać objęta patentem, z uwagi na to, że prawo własności przemysłowej ww. art. 28 p.w.p. wlicza „wynalazki”, których „w szczególności” nie uznaje za rozwiązania patentowane, oraz konieczny przymiot „technicznego charakteru”.

Polski system prawa przemysłowego jest ostrożny, co do udzielania prawa wyłącznego na wynalazek na rozwiązania o charakterze metody. Natomiast nie można też udzielić jednoznacznej odpowiedzi, czy dana metoda badania danych, czy sposób ich przetworzenia, nie może zostać jednak objęta prawem wyłącznym. W tym miejscu należy podkreślić, że UPRP

korzysta z katalogu otwartego (patrz: art. 28 p.w.p.) i każde zgłoszenie patentowe ocenia indywidualnie. Wydaje się, że sądy administracyjne stoją jednak na stanowisku – przynajmniej obecnie – że same co do zasady metody przetworzenia danych wyłączone są z mocy prawa patentowego, co prowadzi do ryzyka nie udzielenia na takie rozwiązania patentu.

Wyniki przetworzenia danych, jako utwór w rozumieniu prawa autorskiego w postaci dokumentacji geologicznej

Niektóre formy utrwałej informacji geologicznej mogą stanowić utwór w rozumieniu prawa autorskiego – jako suma wiedzy, która została poddana przetworzaniom i interpretacji. Jeżeli wysiłek intelektualny, jaki został „włożony” w przetworzenie i interpretację danych jeżeli widoczny, to nie powinno się mieć wątpliwości, że stanowi utwór.⁷

Pytanie jakie należy postawić w tym miejscu nie dotyczy opracowania dokumentacyjnego jako całości, a jedynie jego fragmentu – wyników przetworzenia. Tutaj odpowiedź nie jest jednoznaczna, ponieważ wytwór niematerialny, po to aby uzyskać kwalifikację „utworu” w rozumieniu art. 1 ust. 1, powinien spełniać łącznie następujące warunki:

- a) stanowić rezultat pracy człowieka (twórcy),
- b) stanowić przejaw działalności twórczej,
- c) mieć indywidualny charakter,
- d) zostać ustalony.

Co istotne i na co należy zwrócić uwagę, praca intelektualna o charakterze twórczym jest przeciwieństwem pracy o charakterze technicznym (materialno-technicznym lub intelektualno-technicznym), proces tworzenia, w przeciwieństwie do pracy technicznej, polega na tym, że rezultat podejmowanego działania stanowi projekcję wyobraźni osoby, od której pochodzi, zmierzając do wypełniania tych elementów wykonywanego zadania, które nie są jedynie wynikiem zastosowania określonej wiedzy, sprawności, surowców, urządzeń bądź technologii. W tym ujęciu twórczość, jako angażująca wyobraźnię twórcy, ma charakter subiektywny⁸.

W tym miejscu niezbędne jest przywołanie podstawowych pojęć i definicji, które w istotny sposób tworzą ramy uprawnień i obowiązków zarówno autorów, jak i właścicieli oraz korzystających z utworów takich jakimi są dokumenty i dokumentacje geologiczne stanowiące utrwalenia, nośnik informacji geologicznych. Po pierwsze, w obszarze metadanych trzeba wskazać, iż informacjami na temat identyfikacji prawa i zarządzania prawami są informacje identyfikujące utwór, twórcę, podmiot praw autorskich lub informacje o warunkach eksploatacji utworu, o ile zostały one dołączone do egzemplarza utworu lub są przekazywane w związku z jego rozpowszechnieniem, w tym kody identyfikacyjne. Po drugie, istotne tu jest sprecyzowanie form udostępniania, które są regulowane prawem i mają wpływ na prawa i obowiązki korzystających z utworów i tak:

- utworem opublikowanym jest utwór, który za zezwoleniem twórcy został zwielokrotniony i którego egzemplarze zostały udostępnione publicznie;
- utworem rozpowszechnionym jest utwór, który za zezwo-

⁷ patrz też: J. Stefanowicz, Informacja geologiczna w nowym prawie geologicznym i górniczym, [w:] Biuletyn Państwowego Instytutu Geologicznego, 2012 r., str. 261;

⁸ Barta J. (red.), Markiewicz R. (red.), Czajkowska-Dąbrowska M., Ćwiakalski Z., Felchner K., Traple E. *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*.

leniem twórcy został w jakikolwiek sposób udostępniony publicznie;

- wprowadzeniem utworu do obrotu jest publiczne udostępnienie jego oryginału albo egzemplarzy drogą przeniesienia ich własności dokonanego przez uprawnionego lub za jego zgodą;
- najmem egzemplarzy utworu jest ich przekazanie do ograniczonego czasowo korzystania w celu bezpośredniego lub pośredniego uzyskania korzyści majątkowej;
- użyczeniem egzemplarzy utworu jest ich przekazanie do ograniczonego czasowo korzystania, nie mające na celu bezpośredniego lub pośredniego uzyskania korzyści majątkowej.

Ponadto warto tu wskazać, iż technicznymi zabezpieczeniami są wszelkie technologie, urządzenia lub ich elementy, których przeznaczeniem jest zapobieganie działaniom lub ograniczenie działań umożliwiających korzystaniem z utworów z naruszeniem prawa.

Konieczne jest również uwzględnianie przy rozpoznawaniu tytułów praw majątkowych do utworów autorskich w szczególności tak zwanych utworów pracowniczych, gdyż zgodnie z art. 12 prawa autorskiego jeżeli ustawa lub umowa o pracę nie stanowią inaczej pracodawca, którego pracownik stworzył utwór, ale tylko wówczas, gdy następowało to w wyniku wykonywania obowiązków wynikających z treści stosunku pracy (umowy o pracę), nabywa z chwilą przyjęcia tego utworu autorskie prawa majątkowe w granicach wynikających z celu umowy o pracę oceniając jej treść zgodnie z zamiarem stron (art. 65 k.c.). Można też tu wskazać, iż zgodnie z art. 14 prawa autorskiego jeżeli w umowie o pracę nie postanowiono inaczej, instytucji naukowej przysługuje pierwszeństwo w opublikowaniu utworu naukowego pracownika, który stworzył ten utwór w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunków pracy. Twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia. Pierwszeństwo opublikowania wygasa, jeżeli w ciągu 6 miesięcy od dostarczenia utworu nie zawarto z twórcą umowy o wydanie utworu albo jeżeli w okresie 2 lat od daty jego przyjęcia utwór nie został opublikowany.

Nie jest utworem w rozumieniu prawa autorskiego opracowanie stanowiące jedynie zastosowanie wiedzy technicznej, choćby wysokospecjalistycznej, jeżeli jego treść jest z góry zdeterminowana obiektywnymi warunkami i wymaganiami technicznymi oraz charakterem realizowanego (rozwiązywanego) problemu (zadania) technicznego” (tak SA w Poznaniu w wyroku z dnia 9 listopada 2006 r., I ACa 490/06, LEX nr 298567).

Utworem może być więc kompilacja wykorzystująca dane powszechnie dostępne pod warunkiem, że ich wybór, segregacja i sposób przedstawienia mają znamiona oryginalności (tak SN w wyroku z dnia 25 stycznia 2006 r., I CK 281/05). – Niejednokrotnie zwraca się uwagę na zależność, zgodnie z którą im szersza jest swoboda doboru i zestawienia elementów, z jakich utwór jest zbudowany, tym łatwiej można dopatrzeć się znamion twórczości.

Zatem próba inkorporowania w powyższą doktrynę i orzecznictwo tezy, że wyniki pozyskane z metody przetworzenia danych pochodzących z prac geologicznych stanowią utwór, wydaje się być trudna, ale nie wolno jednoznacznie wykluczyć takiej możliwości. Problem powstaje tu bowiem przy próbie udowodnienia „twórczości”. Ustalenie, że określona czynność (dzieło) ma charakter twórczy lub nie, nie należy do sfery za-

rzutów prawa materialnego, ale sfery ustaleń faktycznych będących dopiero podstawą zastosowania prawa. Powstanie praw autorskich i ich nabycie przez twórcę następuje *ex lege* wraz ze stworzeniem utworu i jest rezultatem nie aktu prawnego, lecz aktu realnego, określonych czynności faktycznych. Zaznaczmy tu, że powyższe dotyczy przetworzeń i ich wyników, a nie interpretacji, które są co do zasady „utworami autorskimi”.

Możliwa jest jednak inna bardziej bezpieczna droga prawnej ochrony wyników przetworzenia danych, jak również samego przetworzenia – o czym mowa będzie poniżej.

Wyniki przetwarzania danych jako przedmiot ochrony w Ustawie z dnia z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U.2003.153.1503)

W związku z napotkanymi wyżej trudnościami wykładni zasadne jest wskazanie, że jeżeli na chwilę obecną wątpliwe jest wskazanie instrumentów prawnych możliwych dla ochrony metody (technologii) przetworzeń i jej wyników za pomocą prawa własności intelektualnej, to warto poszukać prawidłowej regulacji, która skutecznie posłuży ich ochronie.

Wobec powyższego, wyniki otrzymywane bezpośrednio z przetworzenia danych geologicznych „własną” metodą można poddać kwalifikacji jako przedmiotu objęcia tajemnicą przedsiębiorstwa w myśl art. 11 ust. 4 Ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (dalej jako – u.z.n.k.) „Przez tajemnicę przedsiębiorstwa rozumie się nieujawnione do wiadomości publicznej informacje techniczne, technologiczne, organizacyjne przedsiębiorstwa lub inne informacje posiadające wartość gospodarczą, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania w celu zachowania ich poufności”. W świetle obowiązującego przepisu można powiedzieć, że aby dana informacja podlegała ochronie na podstawie art. 11 u.z.n.k., musi spełniać następujące warunki: poufności, braku ujawnienia, objęcia danej informacji ochroną.

Na wyżej wymienione warunki zwraca również uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 czerwca 2003 r. sygn. akt IV CKN 211/01 - Informacja staje się „tajemnicą”, kiedy przedsiębiorca przejawia wolę zachowania jej, jako niepoznawalnej dla osób trzecich. Nie traci natomiast swojego charakteru przez to, że wie o niej pewne ograniczone grono osób zobowiązanych do dyskrecji (np. pracownicy przedsiębiorstwa). Pozostanie określonych informacji tajemnicą przedsiębiorstwa wymaga, aby przedsiębiorca podjął działania zmierzające do wyeliminowania możliwości ich dotarcia do osób trzecich w normalnym toku zdarzeń, bez konieczności podejmowania szczególnych starań. Wśród tych działań wymienia się konieczność poinformowania pracownika o poufnym charakterze wiedzy, techniki, urządzenia. Nie oznacza to jednak, że osoby, które przypadkowo weszły w posiadanie danej informacji, są zwolnione z obowiązku zachowania tajemnicy. Tajemnicę przedsiębiorstwa należy przy tym odróżnić od specjalistycznej wiedzy, chociaż granica pomiędzy taką wiedzą dostępną określonemu kręgowi osób a tajemnicą jest nieostra.

Bliższa analiza wskazanych powyżej elementów uprawnia do twierdzenia, że w zasadzie powyższe przesłanki da się sprowadzić do jednego wspólnego mianownika, tj. poufności. Jeżeli bowiem przedsiębiorca nie podjął działań w celu zabezpieczenia poufności, to informacja nie jest poufna, skoro każdy może mieć do niej dostęp. Nie może być bowiem poufną informacją, co do

której nie podjęto żadnych środków w celu zabezpieczenia jej poufności; informacja „ujawniona do wiadomości publicznej” nie może być poufna, nawet gdyby podjęto środki dla zabezpieczenia jej poufności na podstawie mylnego przekonania, że jest chroniona bezpośrednio przez ustawę jako tajemnica przedsiębiorstwa. Przedsiębiorca musi bowiem mieć kontrolę nad informacją poufną, tak jak tego wymaga art. 39 porozumienia TRIPS⁹. Jeżeli informacja jest powszechnie dostępna i w żaden sposób niezabezpieczona, takiej kontroli nie ma, ergo informacja nie ma charakteru tajemnicy przedsiębiorstwa.

W stanie sprzed nowelizacji komentowanej ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. *według communis opinio*¹⁰ przyjmowano, że wyliczenie tajemnic przedsiębiorstwa w art. 11 u.z.n.k. ma charakter zamknięty. Ochronie na gruncie ustawy podlegały zatem tylko wskazane w art. 11 rodzaje tajemnic, które łącznie składały się na pojęcie tajemnicy przedsiębiorstwa. Nowelizacja ustawy z 2002 r. wprowadziła poważną zmianę w art. 11 ust. 4: dotychczasowy zamknięty katalog chronionych informacji został zastąpiony otwartym katalogiem „informacji posiadających wartość gospodarczą”.

Zatem na gruncie obecnie obowiązującego art. 11 u.z.n.k. ochronie podlega każda informacja bez względu na jej charakter, a więc informacja handlowa, techniczna, technologiczna lub organizacyjna.

Taką tezę potwierdza również uzasadnienie noweli ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji z dnia 5 lipca 2002 r., w którym czytamy, że: „W przepisach tych rozszerzono zakres ochrony interesów przedsiębiorcy, związanych z jego działalnością zawodową. Mianowicie ochroną tą objęto wszelkie informacje, mające dla przedsiębiorcy wartość gospodarczą, które przedsiębiorca uznał za poufne i zastosował wobec nich odpowiednie środki w celu utrzymania tych informacji w tajemnicy”. Obecnie ochronie podlega więc w szczególności informacja t.zw. przemysłowa, czyli technologiczna (np. sposoby produkcji, receptury, metody przetwarzania, przewodu), informacja techniczna (np. projekty nieopatentowanych rozwiązań technicznych, modele rozwiązań technicznych), informacja handlowa, jak zauważył SA w Krakowie w orzeczeniu z dnia 11 czerwca 2003 r., I ACa 469/03, TPP 2004, nr 1-2, s. 157: „Poufne informacje o planach wydawniczych mogą przedstawiać samodzielną wartość handlową w relacjach z konkurencyjnymi dostawcami i z tego względu zachodzi potrzeba ochrony przed ich bezprawnym ujawnieniem i wykorzystaniem”. Dlatego nie ma przeszkód aby przedsiębiorca chronił przetworzenia,

ich metody i wyniki w ramach uprawnienia do zastosowania odpowiednich środków tajemnicy przedsiębiorstwa.

W związku z powyższym możemy przyjąć, że wyniki pochodzące z niniejszej metody wchodzą w rozumienie informacji przedsiębiorstwa, z uwagi na to, że spełniają (bądź spełniać mogą przy zachowaniu należytej staranności ze strony przedsiębiorcy) znamiona chronionej informacji przedsiębiorstwa.

Utwory naukowe, recenzje, koreferaty

Jak już wcześniej wykazano - dokumentacja geologiczna nie jest jedyną postacią utrwaleń informacji geologicznej. Te przepisane prawem, sformatowane postaci utrwaleń informacji geologicznej najczęściej są poprzedzane inną formą dokumentu, sformatowaną przez uzależnienia „techniczno – sprzętowe”, natomiast po utrwaleniu w formacie dokumentacji geologicznych, informacje są z kolei w przetworzeniach i interpretacjach drugiego stopnia, czy właśnie różnego typu recenzji, koreferatów, opracowań badawczo – naukowych, które za przedmiot mają już dokumentacje geologiczne złóż w całości lub inne formaty dokumentacji geologicznych.

Wracając krótko do tych, pierwotnych utrwaleń „czystych” danych geologicznych („surowych”), to upowszechniły się w miejsce pisemnych protokołów z badań np. próbek, czy też opisów warunków hydrogeologicznych, termalnych, gazowych, w których pomieszczano zapis z osobistego pomiaru badacza, odczytu w protokole z pomiaru, wydruki czy postaci utrwaleń plików cyfrowych na dyskach lub innych nośnikach twardych lub przenośnych, których forma jest właśnie uzależniona od postępu materialno - technicznego i urządzeń pomiarowych od razu rejestrujących wyniki wedle algorytmów oprogramowań, a więc już z wstępnym przetworzeniem i jakąś formułą przedstawienia danych.

W tych pierwotnych zapisach nie ma z reguły żadnego wkładu intelektualnego poza wkładem twórców oprogramowań pomiarowych, jednak zapisy cyfrowe, wydruki zawierają nadal po prostu dane geologiczne tyle, że przetworzone dla przedstawienia w odpowiedniej formie. Nie można, więc w tym przypadku mówić o jakichkolwiek przedmiotach własności intelektualnej. Natomiast zupełnie inaczej jest z różnymi formami interpretacji, które zawsze są utworem, niezależnie, czy za przedmiot mają wyniki przetworzeń danych, o czym była mowa wyżej, czy też interpretacje zawarte w dokumentacjach geologicznych, które zawsze będą stanowiły utwór, do którego należy stosować prawo autorskie. Jednakże, należy rozróżnić takie utwory, które powstają w wyniku prac badawczych, naukowych, w których opracowania, przetworzenia informacji geologicznej, wcześniej już stanowiącej przedmiot praw autorskich są jedynie przetworzeniami stanowiącymi przedmiot praw zależnych, jako opracowania, od tych utworów, które wnoszą indywidualny wkład twórczy w postaci nowych koncepcji, odmiennych wniosków lub dalej idących, prowadzących do nowych oryginalnych ustaleń, a nie jedynie będących przetworzeniem poprzednich. Te ostatnie będą utworami pierwotnymi, autorskimi, są także nośnikiem informacji geologicznej.

Z kolei możemy mieć do czynienia również z taką formą analiz i ocen, które co prawda same w sobie stanowią utwór stanowiący przedmiot prawa autorskiego, lecz w żadnym wypadku nie przynoszą nowej informacji geologicznej. Mogą one falsyfikować wyniki przetworzeń danych, interpretacje, ale jednocześnie nie zawierać nowej informacji, tylko danych,

⁹ art. 39 TRIPS Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej

1. Dla zapewnienia skutecznej ochrony przed nieuczciwą konkurencją, jak postanowiono w artykule 10bis Konwencji paryskiej (1967), Członkowie będą chronić informację nieujawnioną zgodnie z ustępem 2, a także dane przedstawione rządowi lub agencjom rządowym zgodnie z ustępem 3.

2. Osoby fizyczne i prawne będą miały możliwość zapobiegania temu, aby informacje pozostające w sposób zgodny z prawem pod ich kontrolą nie zostały ujawnione, nabyte lub użyte bez ich zgody przez innych, w sposób sprzeczny z uczciwymi praktykami handlowymi [10], tak długo, jak takie informacje:

a) są poufne w tym sensie, że jako całość lub w szczególnym zestawie i zespole ich elementów nie są ogólnie znane lub łatwo dostępne dla osób z kręgów, które normalnie zajmują się tym rodzajem informacji;

b) mają wartość handlową dlatego, że są poufne; i

c) poddane zostały przez osobę, pod której legalną kontrolą informacje te pozostają rozsądnym, w danych okolicznościach, działaniom dla utrzymania ich poufności.

¹⁰ E. Nowińska, M. du Vall, Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, Warszawa 2001, s. 89

ich przetworzeń w miejsce tych sfalsyfikowanych. Mogą to być też recenzje, które potwierdzają ścieżkę wnioskowania dokumentatora i prawidłowość ustaleń brzeżnych granic złoża, obliczenia zasobów, same w sobie nie niosąc nowej informacji geologicznej poza stwierdzeniem, że ta udokumentowana jest rzetelnie, a wnioski są zasadne.

Takim utworami są też „koreferaty”, czyli opinie wytypowanego członka Komisji Zasobów Kopalni dla oceny dokumentacji i innych opracowań geologicznych, analizy metod przeprowadzania prac geologicznych. W koreferatach opiniujący odnosi się do pierwotnego opracowania, powtarza informacje tam zawarte i dokonuje ich wartościowania. Koreferaty mogą, więc zawierać informację geologiczną będącą jedynie przytoczeniem z poddanego analizie źródła, jak i informację geologiczną pochodzącą z innych źródeł, konieczną dla dokonania falsyfikacji, weryfikacji i oceny danego opracowania bądź też w ogóle nie zawierać żadnej informacji geologicznej, a jedynie wyrażenia wartościujące. Koreferent dokonuje analizy i ocen według własnej wiedzy i doświadczenia, a więc swoim wysiłkiem twórczym wzbogaca nowymi elementami dotychczasowy stan rzeczy. Wobec czego koreferat zasadniczo będzie stanowił przedmiot prawa autorskiego, jednak już nie zawsze stanowić będzie postać utrwalenia informacji geologicznej.

Wnioski

1. Brak jest w słowniczku i definicjach przywołanych norm prawnych zdefiniowania dokumentacji geologicznych w ujęciu interdyscyplinarnym, zapewniającym spójność w ich traktowaniu, jako przepisanej formy utrwalenia danych geologicznych, ich przetworzeń i interpretacji, czyli informacji geologicznej oraz jednocześnie od strony własności intelektualnej, jako utworów, które mogą być objęte majątkowymi, osobistymi prawami autorskimi oraz własności przemysłowej.
2. Nieuzasadnione jest rozciągnięcie od stycznia 2011 r. (w aktualnym prawie geologicznym i górnictwym) zakresu przedmiotowego informacji geologicznej i dualizm w jej ujmowaniu, jako mienia także innych praw majątkowych, obok danych geologicznych, także na takie przetworzenia i interpretacje, które stanowią przedmiot własności intelektualnej.
3. Skarb Państwa, któremu oczywiście powinno przysługiwać prawo informacji geologicznej w zakresie danych geologicznych i standardowych, przepisanych przetworzeń, powinien posiadać również ustawową, przymusową licencję do korzystania z przetworzeń i interpretacji objętych własnością intelektualną na polach eksploatacji odpowiadającym obowiązkowi służby geologicznej, nadzoru geologiczno-górnictwowego i administracji geologicznej, a także podstawowych badań naukowych.
4. Do praktyki i nauki należałoby wprowadzić pojęcie dokumentów geologicznych obok dokumentacji geologicznych, które w obszarze desygnat obejmowałyby zarówno projekty prac, czy robót geologicznych, utrwalenia, wydruki z pomiarów, czyli pierwotne utrwalenia danych geologicznych (z urządzeń pomiarowych) oraz te dokumenty sporządzane już w czasie dalszych przetworzeń i interpretacji, po sporządzeniu dokumentacji geologicznych, jakimi są różnego typu koreferaty, recenzje, utwory naukowe i inne analizy lub oceny, które mogą być nośnikami zarówno informacji geologicznej w rozumieniu danych i ich przetworzeń jak i utworów podlegających rozpoznaniu, jako przedmiot własności intelektualnej.

Jezierny w SPK

foto. Teresa Świerubska